

Милорад Додик преузео је дужност председника Републике Српске, пољубио српску тробојку, прекрстио се и тако постао осми искушеник једне историјске и судбоносне пустоловине српског народа западно од Дрине у потрази за опстанком, државношћу, политичким, културним и националним егзистирањем у "немјесту", у "недоба". Иако председничка функција не садржава нека нарочита овлашћења, у њој се оличавају и огледају политичка зрелост, ентузијазам, снага и стабилност Републике Српске.

О каквом искушењу је ријеч свједоче драматична искуства Додикових седам претходника, која свака на свој начин објашњава и употпуњује мозаик осамнаестогодишњег пораћања, посртања и одолијевања српског ентитета у БиХ. Први председник Републике Српске Радован Караџић данас је у Хагу, гдје брани истину о себи и свом времену, али и народу и његовим идејама које су га удјенуле у гусле, али и отпремиле иза решетака. Психијатар и пјесник који је био на челу српског народа током грађанског рата у БиХ остаје упамћен и по контроверзним односима са Милошевићем и Младићем, чије последице су још увијек актуелне и препознају се у латентним и злоћудним српским размимоилажењима и подјелама. Једни мисле да их је превише слушао, други да им се сулудо супростављао, трећи да је превише сањарио, а четврти да би било боље да се држао стихова и сеанси. Како било, Караџић је од 1996. до 2008. године представљао најтраженију хашку ловину, а његов др Драган Давид Дабић остаје не само као инспирација за филмове и романе, већ и образац за етнопсихолошка истраживања .

На првим послеријатним изборима Караџића је наслиједила Биљана Плавшић, професор биологије и "челична лејди" која је као потпредседник РС била кадра да изјави како може да погине и шест милиона Срба да би преосталих шест живјели у слободној свесрпској држави. Добровољно је отишла у Хаг, признала све за шта није крива, па је многи и данас сматрају издајником. Развластила је Пале и Бања Луку претворила у пријестоницу, политички зачела Додика и објавила мемоаре "Сведочим" у којима по разним основама оптужује дојучерашње саборце из СДС-а, понајвише Караџића и Крајишника. Након тамничења у Шведској, пензионерске дане тихује код брата у Београду. Трећи председник Републике Српске Никола Поплашен најкраће се задржао на овој функцији. Након што је 1998. године побиједио Плавшићку, професора Правног факултета и радикала марта 1999. смијенио је високи представник Шпанац Карлос Вестендорп, истог дана када је наметнута и арбитражна одлука за Брчко. Неславно је завршио и четврти председник Републике Српске Мирко Шаровић. Стари кадар СДС-а, који је једно вријеме био и српски члан Предсједништва БиХ, оптужен за организовани криминал, годинама се развлачио по судовима и затворима, да би на крају био ослобођен кривице, али политички скрајнут. Његов потпредседник, тадашњи страначки

колега и први предсједник Републике Српске који је наметнутим уставним аранжманом "окићен" са два потпредсједника, Бошњак и Хрватом, Драган Чавић, остао је упамћен по читању изјаве о Сребреници и гашењу Војске РС. Данас води опозициону Демократску партију и важи за веома захвалног саговорника међународне заједнице. Трагично је завршио и први СНСД-овац који је обављао функцију предсједника Републике Српске, Милан Јелић. Човјек чије име носе један фудбалски стадион и фондација која стипендира најбоље студенте побједио је Чавића на изборима 2006. године, али већ септембра наредне године преминуо након срчаног удара. На ванредним изборима наслјеђује га професор права Рајко Кузмановић, чији мандат је углавном пролазио у сјени новоизабраног предсједника Милорада Додика. Старог академика највише ћемо памтити по пароли "Сви смо ми Миле"!

Са сваким од седам претходника Додик има понешто заједничко. Са Караџићем га најчешће пореде медији из Сарајева, алудирајући ваљда како је независни посланик из ратног доба и први опозиционар у Републици Српској данас највећи заштитник онога што противници Дејтонског споразума и портпароли унитарне БиХ настоје да идентификују са Радованом: уставне утемељености, територијалне препознатљивости и националне самосвијести Срба с лијеве обале Дрине. Како било, неоспорно је да су Караџић и Додик двије најхаризматичније личности у краткој историји Републике Српске, уз претпоставку да је први већ резервисао мјесто у читанкама, пјесмама и митовима, а да актуелни предсједник може направити и нешто много више, озбиљније и дуговјечније, али и да проузрокује посве супротан сценарио. С друге стране, Додик је посебним спонама везан и за једину жену која је била на челу Републике Српске. Иако многи његови сљедбеници не дијеле Додикове симпатије према Биљани Плавшић, он јој никада није окренуо леђа, мање због захвалности што га је својевремено почастила премијерским мандатом, више руковођен оном емотивном силином и поноситошћу која и понајвише карактерише бившег кошаркаша из Лакташа. Такође, Поплашен и Шаровић, иако су некада били његови најљући политички противници, данас све отвореније подржавају Додикову националну политику. С друге стране, иако му је Драган Чавић једини претходник који га тренутно јавно критикује, не треба заборавити да је управо он омогућио повратак Додика на власт прије четири године и да њих двојица нису заувјек и непомирљиво окренули леђа један од другог, иако се данас управо тако чини.

У сваком случају, осми предсједник најавио је да ће се залагати за јаку, просперитетну и демократску Српску, како уставне реформе и европске интеграције неће платити развлашћивањем ентитета, али и да намјерава градити партнерске односе, не само са Русијом, Кином и Израелом, већ и са САД и земљама Далеког истока које уважавају РС. На церемонији полагања предсједничке заклетве у Бањој Луци присуствовало је двадесетак страних амбасадора, бројни утицајни гости и високе званице, што недвосмислено указује да се позиција Републике Српске значајно мијења и да је Додикова политичка визија јасна, разборита, државничка,... Но, за достизање зацртаних циљева потребно је и више од тога. За почетак, да је начисто са искуствима

Осам председника Српске

Пише: Ђорђе Вуковић
понедељак, 15 новембар 2010 20:42

својих претходника.